Rok XIV. Warszawa, dnia 5 lutego 1938 r. Nr. 3

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOSCI W POLSCE
ORGAN ZWIĄZKU KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

Komitet Redakcyjny: *Bolesław Chomicz, Mikołaj Dolanowski, Józef Rożkowski, Jarosław Żaboklicki.*
Redaktor — *Bolesław Obszyński.*

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:

Rocznie	zł. 28.—
Półrocznie	„ 14.—
Kwartalnie	„ 7.—
Miesięcznie	„ 3.—
Cena Nr. pojedyńcz. .	„ 1.40

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Warszawa, ul. Miodowa 6.
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520.
Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Miodowa Nr. 6. Telef. 5-92-63.

Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.
Przedruk dozwolony za podaniem źródła

CENY OGŁOSZEŃ
Strona w tekście: 300 zł., 1|2 str. 150 zł., 1|4 strony 75 zł. Poza tekstem za stronę 200 zł., 1|2 str. 100 zł., 1|4 str. 50 zł.
Dla Komunalnych Kas Oszczędności bilanse i tabl. (dostarc. bezpośrednio do admin.) za str. 70 zł., 1|2 str. 35 zł., 1|4 str. 20 zł.

Kasy budowlano-oszczędnościowe

Pośród różnych form oszczędności celowej specjalny rodzaj stanowi tzw. oszczędność budowlana.

Celem jej jest, jak sama nazwa wskazuje, zdobycie drogą oszczędzania pewnej sumy potrzebnej do wybudowania lub nabycia własnego domu. Nie chodzi tu jednak o samo oszczędzanie indywidualne na książeczce oszczędnościowej lub rachunku w banku. System oszczędności budowlanej polega na tym, że pewna grupa ludzi postanawia systematycznie oszczędzać, łącząc się w tym celu w specjalną organizację pn. kasy budowlano - oszczędnościowej, która ma za zadanie dopomóc im do wybudowania własnego domu jeszcze przed uciułaniem przez każdego kwoty potrzebnej do pokrycia kosztów budowy lub nabycia gotowego domu.

Dwa momenty odróżniają więc oszczędność budowlaną od zwykłej oszczędności indywidualnej, mianowicie:

a) zbiorowy fundusz, tworzony przez wpłaty poszczególnych wkładców, na z góry określony cel;

b) dokładnie określony plan podziału zebranych oszczędności pomiędzy poszczególnych członków tej zbiorowości.

Trudno dać dobrą definicję kas budowlano-oszczędnościowych. *E. Schmalenbach*, znany działacz na tym polu, w ten sposób określa funkcje kasy budowlanej: „Zasadniczą myślą każdej kasy budowlano - oszczędnościowej jest zbiorowa działalność oszczędnościowa. Zamiast tego, aby każdy np. z 10 ludzi oszczędzał co roku dla siebie po 1.000 mk. i w ten sposób wszyscy po 10 latach uzyskali jednocześnie po 10.000 mk. na cele budowlane — tych 10 ludzi wkłada co roku po 1.000 mk. do wspólnej kasy i tak zebrany wspólny fundusz dzielą pomiędzy siebie według umówionego klucza, za każdym razem, gdy gotówka w kasie wynosi 10.000 mk".

Wynika stąd, że istotną funkcją kas budowlanych jest udzielanie członkom kredytu z wspólnie gromadzonych funduszów. Dlatego w ustawodawstwie szwajcarskim kasy takie zwane są „kasami kredytowymi z okresem czekania" *(Kreditkassen mit Wartezeit)*.

Poniższy schemat (str. 106) lepiej od wszelkich definicyj ilustruje zasadę działalności kasy budowlano - oszczędnościowej. Przypuszczamy, że jest 10 oszczędzających: A — K, którzy wpłacają rocznie po 1.000 zł do wspólnej kasy budowlanej. Każdy z nich potrzebuje 10.000 zł na budowę lub kupno domu. Roczna spłata pożyczki (amortyzacja) wynosi 1.000 zł.

Z tego ściśle teoretycznego przykładu widać, że już po upływie pierwszego roku kasa może wypłacić pierwszą pożyczkę w kwocie zł 10.000. W końcu drugiego roku drugi członek otrzymuje pożyczkę itd., aż po 10 latach ostatni członek może wybudować sobie dom z własnych wkładów. Nawet ten ostani nie potrzebuje więc czekać dłużej, niżby musiał czekać, gdyby oszczędzał dla siebie samego. Przeciętny zaś okres czekania każdego członka wynosi tylko 5,1 lat, zamiast lat 10.

W rzeczywistości proces ten odbywa się inaczej. Tylko niewielu oszczędzających może składać corocznie 10% potrzebnej do budowy sumy, a po otrzymaniu pożyczki wpłacać nadto ratę amortyzacyjną w takiej samej wysokości. Toteż kasy budowlane wymagają zwykle miesięcznych wpłat wynoszących tylko 3‰ łącznej sumy umówionej, czyli 3.6% rocznie. Niektóre kasy mają nawet tzw. małą taryfę, według której wpłaty raczne wynoszą tylko 1,5 — 2%, nie licząc wpisowego i kosztów administracyjnych. Oczywiście, w tych wypadkach czasokres oczekiwania jest znacznie dłuższy, niż wynikało by z podanej wyżej tablicy. Najdłuższy jednak okres nie przekracza 28 lat. Dzięki stałemu przystępowaniu

Rok	Kasa budowlano-oszczędnościowa	Winien											Ma	Okres czekania (ilość lat)
		A	B	C	D	E	F	G	H	J	K	Razem		
		w 1000 zł												
1	Wpłaty	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10		
	Pożyczka A												10	1
2	Amortyzacja	1										1		
	Wpłaty	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10		
	Pożyczka B												10	2
3	Amortyzacja	1	1									2		
	Wpłaty	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10		
	Pożyczka C												10	3
4	Amortyzacja	1	1	1								3		
	Wpłaty	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10		
	Pożyczka D												10	4
5	Amortyzacja	1	1	1	1							4		
	Wpłaty	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10		
	Pożycz. E, F												20	5
6	Amortyzacja	1	1	1	1	1	1					6		
	Wpłaty	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9		
	Pożyczka G												10	6
7	Amortyzacja	—	—	1	1	1	1	1				5		
	Wpłaty	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1	7		
	Pożyczka H												10	7
8	Amortyzacja	—	—	—	—	1	1	1	1			4		
	Wpłaty	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	4		
	Pożyczka J												10	8
9	Amortyzacja	—	—	—	—	—	—	—	1	1		2		
	Wpłaty	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2		
	Pożyczka												—	9
10	Amortyzacja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
	Wpłaty	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
	Pożyczka K												10	10
	Razem	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100	100	51

Przeciętny okres czekania: 51: 10 = 5,1 lat.

nowych członków sytuacja dawniejszych członków się poprawia, zwłaszcza z początku, kiedy nowe zgłoszenia prekraczają znacznie liczbę członków dotychczasowych. Czas wyczekiwania na pożyczkę może wydatnie się skrócić, jeśli do kasy napływają wkłady zwykłych ciułaczy, nie ubiegających się o pożyczki, a szukających jedynie korzystnej lokaty dla swych kapitałów.

Po tych ogólnych uwagach przyjrzyjmy się historii i działalności kas budowlano - oszczędnościowych w poszczególnych krajach.

Do najstarszych tego typu instytucji należą kasy w **Anglii**, tzw. „*Building Societies*“ (spółki budowlane). Pierwsza taka kasa powstała już w 1781 r. w Deritend koło Birmingham. Członkowie jej wpłacali co miesiąc po ½ gwinei, a po zebraniu wystarczającej sumy spółka nabywała place i parcelowała je między członków. Z biegiem czasu spółki same poczęły budować domy. Szybki rozwój tych kas doprowadził do licznych nadużyć, toteż rząd trzykrotnie (w 1836, 1874 i 1894 r.) musiał wydać specjalne ustawy ochraniające oszczędności i prawa członków kas budowlanych.

Ostatnia ustawa z 1933 r. nie tylko poddała kasy pod nadzór państwowy, ale zapewniła im szereg przywilejów. Aby umożliwić robotnikom budowę własnych domków, spółki budowlane mogą udzielać im pożyczek do wysokości 90% realnej wartości budynku. Pożyczki te udzielane są pod gwarancją gmin i państwa, przy czym amortyzacja następuje w ciągu 30 lat przy stopie 4 — 4½%.

Rozwój i znaczenie angielskich kas budowlanych przedstawia poniższe zestawienie.

Rok	Liczba kas	Liczba członków	Pożyczki w tys. £ Udzielono rocznie	Pożyczki w tys. £ Stan
1891	2.382	654.143	—	47.703
1901	2.233	593.539	9.120	47.866
1911	1.670	611.380	9.004	60.604
1921	1.225	789.052	19.673	75.503
1933	1.013	3.327.874	103.196	423.512
1934	1.007	3.616.860	124.214	475.693

Wszystkie kasy angielskie zrzeszone są we własnym związku.

Jeszcze większe rozpowszechnienie znalazły kasy budowlano - oszczędnościowe w **Stanach Zjednoczonych A. P.** Już w 50 lat po założeniu pierwszej kasy budowlanej w Anglii emigranci angielscy założyli w Philadelfii (St. Zjedn.) „*The Oxford Provident Building Association*“. Wpisowe wynosiło 5 dol. Spółka wydała akcje po 500 dol. wpłacanych w ratach miesięcznych po 3 dol. Żaden członek nie mógł posiadać więcej niż 5 akcyj. Po zebraniu odpowiedniej kwoty przydzielano ją w drodze licytacji, tzn. otrzymywał ją członek dający największe agio.

Rozwój tych „*Building and Land Association*“— tą nazwę ustawodawstwo amerykańskie określa te kasy budowlane — odbywa się w tempie iście amerykańskim, co ilustruje poniższe zestawienie:

Rok	Liczba kas	Liczba członków	Udzielone kredyty (w tys. dol.)
1895	5.598	1.349.437	473.137
1905	5.264	1.642.127	629.344
1915	6.806	3.334.899	1.484.206
1925	12.405	9.886.997	5.509.176
1930	11.777	12.343.254	8.828.612

W latach 1926 — 1930 kasy budowlano-oszczędnościowe sfinansowały budowę i kupno ok. 2.658.000 domów, udzielając pożyczek hipotecznych na ogólną sumę 9.358.600.000 dol., a od początku swej działalności przyczyniły się do budowy z górą 4½ miliona domów wartości 16 miliardów dol., z 23 milionami mieszkańców. Według spisu z 1930 r. na 1000 rodzin 456 mieszkało we własnych domach jedno lub dwurodzinnych. Rezultat ten należy przypisać działalności kas budowlanych, które, z małymi wyjątkami, udzielają pożyczek tylko na budowę takich domków. W niektórych stanach U. S. A. istnieje nawet ustawowy przymus finansowania takich domów przez kasy budowlano - oszczędnościowe. Według wspomnianego spisu ogólna suma pożyczek hipotecznych obciążających budynki mieszkalne wynosiła 22,5 miliardów dol. Z sumy tej na pożyczki kas budowlanych przypadało 36%, na banki i kartele 22%, na towarzystwa ubezpieczeniowe 16% i na inne instytucje 26%.

W przeciwieństwie do Anglii w Stanach Zjedn. nie ma jednolitego ustawodawstwa w tej dziedzinie. We wszystkich jednak stanach (z wyjątkiem Maryrylandl) istnieje nadzór państwowy nad spółkami budowlanymi. Jeszcze jedna różnica zachodzi między kasami angielskimi a amerykańskimi. Podczas gdy w Anglii jeszcze dziś powstają tzw. *„No permament Societies“*, tzn. kasy o z góry określonej zamkniętej liczbie członków, to w Stanach Zjedn. forma ta prawie zupełnie zanikła: 99% kas istnieje tu jako *„Permanent Association“*, a więc z nieograniczoną liczbą członków.

W **Niemczech** już w drugiej połowie XIX wieku istniały kasy budowlane na wzór angielskich. Ponieważ jednak w Niemczech przed wojną braku mieszkań nie odczuwano, spółki te nie miały większego znaczenia. Stosunki te radykalnie zmieniły się po wojnie. W czasie wojny, a zwłaszcza w dobie inflacji ruch budowlany ustał, a remont starych mieszkań został zahamowany. Powstał więc wielki głód mieszkaniowy. Zarządzenia władz państwowych zdołały zaledwie załagodzić nieco tę klęskę społeczną, dopiero jednak powstające od 1924 r. kasy budowlano - oszczędnościowe dały efektywne rezultaty.

W końcu 1923 r. drogerzysta wirtemberski Jerzy Kropp zorganizował grupę bezdomnych mieszkańców Ludwigsburga w celu pobudowania dla nich domów przy pomocy środków wspólnie składanych. W ten sposób powstała spółka np. „Związek Przyjaciów Wüstenrot w Ludwigsburgu“. Kropp był idealistą i wierzył w powodzenie swego dzieła. I rzeczywiście rozwój tej pierwszej i największej w Niemczech budowlanej kasy oszczędnościowej był wyjątkowo pomyślny. Już po roku liczba członków wzrosła do tysiąca, a w końcu 1926 r. wynosiła 23.460. Suma umów budowlanych wynosiła w 1924/25 r. 142.465.000 mk., w 1926 r. 157.458.000 mk., w 1927 r. — 128.542.000, w 1928 r. — 217.020.000, a w połowie 1929 r. 109.092.000 mk. Razem do połowy 1929 r. zawarto umów na 754.577.000 mk. z 51.632 członkami. W ciągu tego okresu 7.305 członków otrzymało pożyczki budowlane na ogólną sumę 109.500.000 mk.

W roku 1925 budowniczy L. Heilmann założył spółkę p. n. *„Deutsche Bau - und Siedlungsgesellschaft, Darmstadt“*. W końcu tegoż roku nowa spółka liczyła już 3.236 członków, a w końcu 1927 r. 39.872 członków. Heilmann był zwolennikiem bezprocentowych pożyczek budowlanych. Idea jego stała się wkrótce tematem zaciętej polemiki.

Szybki rozwój tych pierwszych dwóch kas budowlanych dał impuls do zakładania wielu dalszych, opartych głównie na systemie bezprocentowym Heilmanna. Do końca 1928 r. powstało ich ponad 100, a w początkach 1930 r. było ich już 250. Duża ich część jednak upadła po krótkiej działalności. Wg rocznika angielskich kas budowlanych z 1933 r. było w Niemczech 180 kas, liczba umów — 385.000, liczba udzielonych pożyczek ok. 50.000 na łączną sumę 530 milionów mk. Do końca 1934 r. liczba udzielonych pożyczek wzrosła do 70.000, a suma do 700 milionów mk.

Wskutek mnożącej się liczby upadłości tych kas rząd niemiecki wydał w dniu 1.X.1931 r. rozporządzenie poddające wszystkie prywatne kasy budowlane pod nadzór państwowego urzędu kontroli ubezpieczeń prywatnych. W myśl rozporządzenia powstanie nowej kasy wymaga zezwolenia państwa i wpisania do rejestru. Kasy istniejące otrzymały koncesję tymczasową. Do końca 1933 r. 47 kas uzyskało koncesję ostateczną, jednak wiele kas zostało zlikwidowanych z urzędu wskutek nie stosowania się do przepisów statutowych. Liczba koncesji ostatecznych wzrosła do listopada 1935 r. do 64.

Straty członków kas budowlano - oszczędnościowych ilustruje najlepiej upadłość spółki *„Deutsche Evangelische Heimstättengesellschaft“* w Berlinie, założonej w 1926 r. Spółka, która już w 1929 r. liczyła 5.050 członków i zawarła umów na 33,6 milionów mk., upadła w 1934 r., przy czym członkowie jej otrzymali z masy upadłościowej zaledwie 7,1% wpłaconych kapitałów.

Brak miejsca nie pozwala na przedstawienie rozwoju kas budowlanych w innych krajach. Ograniczamy się przeto do podania statystyki tych kas na koniec 1932 r. według wspomnianego już rocznika angielskich „Building Societies“.

Kraje	Liczba kas	Liczba umów	Łączna suma aktywów
Stany Zjedn.	11.131	10.200.000	7.845.000.000 dol.
Anglia	1.014	2.560.961	469.334.000 funt. szt.
Nowa Płd. Walia	158	—	4.055.000 „ „
Pozostała Australia	92	114.092	15.331.000 „ „
Afryka Płdn.	72	202.571	26.674.000 „ „
Francja	295	—	5.830.000.000 fr.
Niemcy	180	385.000	—
Austria	37	38.200	70.619.000 szyl.
Szwajcaria	8	ok. 10.000	—
Bułgaria	1	1.128	3.860.000 lewów

Według wydawnictwa *„Presse - und Nachrichtenkorrespondenz für das kontinentale Bau - und Zwecksparwesen“* dr. Plötz'a w Berlinie, w lipcu wzgl. październiku 1935 r. istniało kas budowlanych: w Belgii 2, w Bułgarii 14, Danii 9, Gdańsku 2, Jugosławii 1, Luksemburgii 1, Norwegii 1, Austrii 20, Polsce 2, Szwecji 4, Czechosłowacji 21, na Węgrzech 2, w Szwajcarii 23. Dodać należy, że w czerwcu 1934 r. otwarty został w obecności następcy tronu i przedstawicieli rządu angielskiego czwarty międzynarodowy kongres kas budowlano - oszczędnościowych, w którym wzięło udział 600 delegatów z różnych stron świata.

P. Janusz Kwieciński w artykule zamieszczonym w Nr 1 *„Przeglądu Oszczędnościowego“* z 1934 r., omawiając zasady działalności i rozwój kas budowlano - oszczędnościowych, zamieszcza szereg uwag krytycznych, wyjaśniających, dlaczego ruch ten tak szeroko rozpowszechniony na Zachodzie, w Polsce nie znalazł przyjęcia. Stwierdza on, że szereg prób podejmowanych u nas w tej dziedzinie skończyło się niepowodzeniem wskutek nieuczciwego kierownictwa, podcinając zaufanie do wszelkich dalszych poczynań w tym kierunku. P. Kwieciński omawia szereg jeszcze innych przyczyn wynikających z ogólnych warunków finansowych i gospodarczych nasze-

go kraju, jak ubóstwo naszego rynku pieniężnego, które utrudnia zebranie przez kasy dostatecznych oszczędności zarówno od członków jak i postronnych wkładców, przewlekłość i uciążliwość procedury egzekucyjnej sum hipotecznych, która przedłuża czas czekania członków na przydział kredytów ,brak instytucji rezastawu hipotek, który uniemożliwia kasie upłynnienie posiadanych wierzytelności hipotecznych, wreszcie brak nadzoru nad tego rodzaju instytucjami.

Ciekawe swe wywody p. Kwieciński reasumuje w ten sposób: „Przytoczone okoliczności wskazują przede wszystkim na potrzebę należytego unormowania podstaw organizacyjnych kas oszczędnościowo - budowlanych w drodze prawodawczej, gdyż ani ustawa o spółdzielniach, ani prawo bankowe tego rodzaju zakładów kredytowych nie miały na uwadze, skutkiem czego nie zawierają przepisów regulujących ten ruch; stosowanie zaś analogii prawnej do zjawisk zupełnie nowych, dosyć skomplikowanych i przy tym ogarniających szerokie koła ludności pod względem prawnym i ekonomicznym niewyrobionej, dawać może pole do ryzykownych i groźnych w swych skutkach pomysłów".

Przyłączając się do tych wywodów, pragniemy jednak podkreślić, że mimo wszystkich niebezpieczeństw, kasy budowlano - oszczędnościowe posiadają poważne znaczenie gospodarcze i moralne. Kasy te bowiem ułatwiają oszczędność drobnego ciułacza dzięki pewnego rodzaju przemysłowi, podyktowanemu własnym interesem w imię celu, który sobie postawił, a następnie przeciwdziałają one nadmiernemu zaciąganiu długów hipotecznych. A moralne ich znaczenie polega na tym, że umożliwiają one budowę małych domów rodzinnych. Z tego właśnie względu kasy budowlano - oszczędnościowe zasługują na baczną uwagę społeczeństwa i instytucji publicznych.

C. Mettler.

Działalność P. K. O. w 1937 r.

Rok sprawozdawczy 1937 zamyka P. K. O. dalszym bardzo znacznym rozwojem wszystkich działów pracy. Ogólna suma wszystkich wkładów wzrosła o 144,5 miln. zł do sumy 1.037,3 — a obrót roczny instytucji wyniósł dużą — jak na nasze stosunki — cyfrę 34,5 milrd. zł i był o 4,8 milrd. zł większy niż w roku 1936.

Przechodząc do omówienia wyników cyfrowych osiągniętych przez P. K. O. w 1937 r. w poszczególnych działach pracy, należy przede wszystkim podkreślić bardzo znaczny wzrost i rozwój d z i a ł a l n o ś c i o s z c z ę d n o ś c i o w e j P. K. O.

Kapitały oszczędnościowe osiągnęły w P. K. O. na ultimo 1937 r. ogólną kwotę zł 781,8 miln., a więc wzrosły w okresie sprawozdawczym o 120,9 miln. zł, czyli o 18,7%. Jeżeli zanalizujemy rozwój wkładów oszczędnościowych w poszczególnych miesiącach 1937 r., to zauważymy, że wszystkie mieiące wykazują przyrost. Przeciętny miesięczny wzrost wkładów w 1937 r. wynosił ponad 10 miln. zł.

Równolegle ze wzrostem wkładów zwiększał się i zasięg działalności oszczędnościowej. Liczba książeczek oszczędnościowych wzrosła netto o 636.439, tj. o 28,1% i wynosiła na dzień 31.XII.1937 r. — 2.919.743 sztuk. Przyrost książeczek przeciętnie miesięcznie wynosił 53.000 sztuk. Obecnie jedna książeczka oszczędnościowa P. K. O. przypada na 12-tu mieszkańców, podczas gdy jeszcze 10 lat temu jedna książeczka przypadała na 162 mieszkańców.

Przeciętny stan wkładów na jednej książeczce oszczędnościowej wynosił w 1937 r. — 270 zł. Kwota ta wskazuje, że suma zł 781,8 miln. wkładów oszczędnościowych w P. K. O. składa się z wielkiej ilości drobnych kwot, które są wyrazem oszczędności szerokich warstw społeczeństwa.

Spośród uczestników obrotu oszczędnościowego przypada na młodzież szkolną i dzieci 20,7%, na rzemieślników i robotników 17,7%, na urzędników, nauczycieli i wojskowych 17,4%, pracowników biurowych, handlowych i przemysłowych 7,8%, rolników 5,6% itd.

Ogólny obrót oszczędnościowy osiągnął w okresie sprawozdawczym 1.714,1 miln. zł i był o 92,2 miln. zł, czyli o 5,7% większy niż w roku poprzednim. Na obrót ten złożyło się 15.587.094 pozycyj wpłat i wypłat, tj. o 2.971.326 (23,5%) pozycji więcej niż w 1936 roku.

Porównywując wyniki osiągnięte w 1937 r. z wynikami z lat ubiegłych, należy stwierdzić, że jest to wynik najwyższy w dotychchasowej działalności P. K. O.

Działalność oszczędnościowa P. K. O. w latach 1927 — 1937 przedstawiała się następująco:

R o k	Liczba książeczek oszczędn.	Stan wkładów w miln. zł
1927	179.643	67,6
1928	298.343	122,3
1929	434.305	173,0
1930	605 547	253,7
1931	761.350	332,2
1932	953.434	444,9
1933	1.154.656	506,5
1934	1.478.596	624,4
1935	1.892 086	679,3
1936	2.286.830	663,7
1937	2 919.747	781,8

Z tabelki tej widzimy, że w okresie ostatnich dziesięciu lat liczba książeczek zwiększyła się przeszło 16-to krotnie, a suma wkładów blisko 12-to krotnie.

Ogólny o b r ó t c z e k o w y wykazuje w roku 1937 znaczne wzmożenie w porównaniu z trzema ostatnimi latami. Gdy bowiem obrót ten w poprzednich latach utrzymywał się mniej więcej na tym samym poziomie i wynosił przeszło 27 miliardów zł, to w roku sprawozdawczym osiągnął nie notowaną

dotychczas w obrocie czekowym sumę zł 32,7 milrd. W porównaniu z rokiem poprzednim wzrost obrotów na rachunkach czekowych wyniósł 4,7 miliarda zł, czyli 16,7%. Z ogólnej sumy obrotu czekowego na obrót gotówkowy przypada 8 milrd. zł, a na obrót bezgotówkowy 24,7 milrd. zł, czyli 76% całego obrotu. Liczba operacyj na rachunkach czekowych wzrosła o 4,5 miln., tj. o 9,5% i wynosiła ogółem 52 miln.

Również stan wkładów na kontach czekowych wzrósł o 23,6 miln. zł i osiągnął na ultimo 1937 r. kwotę zł 255,6 miln. zł. Liczba uczestników obrotu czekowego skutkiem zamknięcia kont, które od dłuższego czasu nie wykazywały obrotów, zmniejszyła się o 3.083 i wynosiła w końcu roku 74.908.

Obrót czekowy P. K. O., a zwłaszcza obrót bezgotówkowy, który stanowi istotną treść obrotu czekowego, w wysokim stopniu przyczynia się do zwiększenia obiegu pieniężnego, a tym samym służy do wzmożenia się ogólnych obrotów. Jeżeli porównamy cyfrę przeciętnego miesięcznego obrotu bezgotówkowego P. K. O. z równoczesnym obiegiem pieniężnym w Polsce, to zaobserwujemy bardzo wydatny wzrost na korzyść obrotu bezgotówkowego. Gdy bowiem w r. 1927 obrót bezgotówkowy P. K. O. wynosił przeciętnie 67% równoczesnego obiegu pieniężnego, w r. 1929 — 78%, w r. 1931 — 82%, w r. 1933 — 114%, w r. 1935 — 128%, to w roku 1937 stosunek ten wyraża się cyfrą 142%.

Niżej podane zestawienie ilustruje rozwój działu czekowego P. K. O. w okresie ostatnich dziesięciu lat:

Rok	Stan wkładów na dn. 31.XII w miln. zł	Obrót roczny w miljard. zł	Obrót bezgotówkowy w % ogólnego obrotu czek. P. K. O.
1927	133,3	15,9	59,2
1928	193,5	21,3	61,2
1929	210,6	24,0	61,1
1930	177,6	23,9	62,6
1931	177,6	22,6	65,6
1932	178,0	21,8	67,6
1933	207,0	25,3	73,2
1934	233,7	27,2	74,2
1935	202,4	27,5	76,4
1936	231,9	28,0	75,8
1937	255,6	32,7	75,6

Na przestrzeni lat 1927 — 1937 stan wkładów czekowych wzrósł o 122,3 miln. zł, obroty zaś roczne wzrosły z 16 miljrd. do 32,7 miljrd. zł, czyli o przeszło 100%.

Okres sprawozdawczy zaznaczył się także dalszym pomyślnym rozwojem działalności ubezpieczeniowej P. K. O. Ten dział pracy o charakterze wybitnie kapitalizacyjnym wykazuje na koniec roku 1937 — 136.018 czynnych polis na łączną sumę ubezpieczenia 200,2 miln. zł. W porównaniu ze stanem końcowym 1936 r. liczba polis wzrosła o 10.958 (8,8%), a suma ubezpieczenia o 16.5 miln. zł (9,0%). Jeżeli wspomnimy, że działalność ubezpieczeniową rozpoczęła P. K. O. w r. 1928, to wyniki osiągnięte na przestrzeni tych prawie 10 lat należy uznać za bardzo dobre. Pozyskany przez P. K. O. porfel ubezpieczeń stanowi dziś poważną pozycję w dorobku ubezpieczeniowym Polski.

Poważne wyniki, osiągnięte w dziale oszczędnościowym, czekowym i ubezpieczeniowym, nie oddają jeszcze w pełni roli, jaką spełnia P. K. O. w rozwoju naszego gospodarstwa narodowego, nie odzwierciedlają korzyści, jakie instytucja ta daje poszczególnym obywatelom i warsztatom pracy.

Kapitały nagromadzone w P. K. O. stanowią podstawę działalności kredytowej tej instytucji. Ogólna suma kredytów udzielonych przez P. K. O. w różnych formach wynosiła na koniec 1937 r. zł 983,6 miln., a więc per saldo suma kredytów była o 216,5 miln. większa niż w roku poprzednim. P. K. O. udziela kredytów drogą pośrednią przez zakup papierów kredytu długoterminowego oraz drogą bezpośrednią w formie kredytów krótkoterminowych pod zastaw papierów wartościowych, skupu weksli i akceptów, kredytów wekslowych oraz pożyczek pod zastaw polis.

P. K. O., stanowiąc dziś największy ośrodek kredytu długoterminowego, nie ogranicza się do finansowania jednej dziedziny życia gospodarczego, lecz obejmuje różne jego gałęzie.

Ażeby uwypuklić doniosłość akcji kredytowej P. K. O. — podam ważniejsze dziedziny naszego życia gospodarczego, które były finansowane kapitałami P. K. O. w ostatnim dziesięcioleciu:

Samorządy: na budowę elektrowni, gazowni, wodociągów, kanalizacji, rzeźni, piekarni, hal targowych, szkół, szos, mostów, regulację rzek itd. na sumę — 259,1 miln. zł.

Rolnictwo: na kupno działek gruntu z parcelacji prywatnej i z transakcji włościańskich, spłaty długów, spłaty rodzinne, na rozbudowę rzemieślniczych warsztatów, na akcję siewną, na odwadnianie i nawadnianie gruntów i łąk — na sumę 201,3 miln. zł.

Budownictwo: na budownictwo mieszkaniowe miejskie i wiejski oraz budownictwo o charakterze użyteczności publicznej — na sumę 235,4 miln.zł.

Komunikacja: na budowę dróg bitych i wodnych, mostów oraz urządzeń i linij kolejowych — na sumę 113,0 miln. zł.

Pogotowie kasowe utrzymywane było stale na wysokim poziomie i na ultimo roku sprawozdawczego wynosiło 21,5% natychmiast płatnych zobowiązań. Podany stosunek procentowy dotyczy tylko gotówki i rachunków w bankach, co w sumie wynosi 222,8 miln. zł. Oprócz tego dysponuje P. K. O. znaczną wysokością aktywów płynnych, jak bilety skarbowe, weksle i akcepty najpoważniejszych banków oraz krótkoterminowe pożyczki pod zastaw papierów wartościowych.

W dziale interesów komisowych P. K. O. również może poszczycić się bardzo dobrymi wynikami. Dział przekazów zagranicznych mimo ograniczeń dewizowych wykonał w 1937 r. — 231.753 zleceń na ogólną sumę 47,3 miln. zł. Ilość wykonanych zleceń była o 50.541, czyli o 27,9% większa aniżeli w 1936 r. Dział inkasa weksli przyjął 652 tys. sztuk weksli na sumę 91,0 miln. zł, zatem w porównaniu z 1936 r. ilość weksli przyjętych do inkasa

wzrosła o 228 tys. sztuk czyli o 53,6%, a suma o 29,5 miln. zł. W dziale zleceń giełdowych w roku sprawozdawczym wykonano ogółem 10.254 zleceń zakupu i sprzedaży papierów procentowych i dywidendowych na łączną sumę 25,7 miln. zł, co stanowi 23,6% ogólnej sumy obrotów papierami procentowymi i akcjami, dokonanych w 1937 r. na giełdzie warszawskiej. Inne działy komisowe, jak dział depozytowy i skarbiec kasetek wykazują również znaczny rozwój.

Działalność swą w 1937 r. zamyka P. K. O. czystym zyskiem w kwocie zł 5.657.419,—. Dział Ubezpieczeń — zyskiem zł 1.695.772,—, łącznie zatem nadwyżka bilansowa wyniosła zł 7.353.191,—.

Dla zobrazowania całokształtu prac P. K. O. należy tu pokrótce wspomnieć o działalności Banku „Polska Kasa Opieki“, który ma na celu roztoczenie opieki nad dorobkiem materialnym obywateli polskich przebywających za granicą.

Bank P. K. O. posiada na terenie zagranicznym cztery główne placówki, a mianowicie: Oddział na Francję w Paryżu, na Argentynę w Buenos-Aires, na Palestynę w Tel-Aviv oraz Wydział Przekazowy przy Linii Gdynia - Ameryka w New-Yorku. Oprócz Oddziałów głównych Bank posiada w poszczególnych krajach łącznie 28 ekspozytur i agencyj.

W okresie sprawozdawczym zaznaczyła się dalsza aktywność Banku P. K. O. nie tylko na polu społecznym, ale i gospodarczym. Doniosłe znaczenie dla naszej emigracji miała akcja kredytowa Banku P. K. O., popierająca nasz eksport i osadnictwo. Rozszerzając swój dział przekazowy, Bank P. K. O. nawiązał bezpośrednie stosunki finansowe z Kanadą, Australią i Brazylią dla obsługi emigrantów, udających się do tych krajów.

Ogólna suma wkładów na książeczkach oszczędnościowych i na rachunkach bieżących w Centrali i placówkach zagranicznych Banku P. K. O. z końcem roku 1937 w przeliczeniu na złote wynosiła 34,1 miln. zł. Obrót przekazowy osiągnął ogólną sumę 70,8 miln. zł. Ogólny obrót Banku P. K. O. oraz placówek we Francji, Palestynie i Argentynie wyniósł w 1937 r. około 900 miln. zł.

Jak widzimy, rok 1937 był dla P. K. O. dalszym okresem poważnego rozwoju wszystkich działów pracy. Osiągnięcie tak pomyślnego wyniku gospodarczego stanowi dalszy poważny etap rozwoju tej instytucji.

Mgr Antoni Skotnicki.

Notatki i uwagi

Przejęcie K. K. O. powiatu Radzymińskiego przez K. K. O. powiatu Warszawskiego.

Po niedawnym przejęciu przez jedną z najstarszych i najbogatszych kas w Polsce, a mianowicie K. K. O. pow. Krakowskiego 2-ch słabych Kas w Wieliczce i w Krynicy i utworzeniu na ich miejscu własnych oddziałów, mamy obecnie do zanotowania drugi podobny wypadek na terenie podstołecznym. Chodzi tu mianowicie o K. K. O. pow. Radzymińskiego, która przejęta została przed 1 stycznia rb. przez sąsiednią dobrze zorganizowaną i zasobną K. K. O. powiatu Warszawskiego.

Wymienione fakty uważać należy za objaw wysoce pomyślny dla ogółu K. K. O., jeżeli się zważy, że wegetujące i nie mające szans rozwoju samodzielnego kasy są słabą stroną organizacji komunalnych kas oszczędności w Polsce, ponieważ nie tylko że nie spełniają one swej roli na przynależnym sobie terenie, lecz często — przez nieudolną jeszcze gospodarkę — szkodzą pośrednio innym zdrowym kasom, zwłaszcza pobliskim.

Co się tyczy K. K. O. pow. Radzymińskiego, to kasa ta wegetowała już od dłuższego czasu. Przyczyniły się do tego zarówno warunki lokalne (niewielki i biedny na ogół teren działalności), jak i nieudolna gospodarka, która spowodowała, że jeszcze przed rokiem Minister Skarbu, jako zwierzchni organ nadzoru, rozwiązał na wniosek Związku K. K. O. poprzednie władze Kasy i do dalszych decyzji powierzył jej kierownictwo Tymczasowemu Zarządowi z nominacji w osobach: dyrektora K. K. O. pow. Warszawskiego p. W. Gruszczyńskiego, jako przewodniczącego, prokurenta tejże Kasy p. M. Stempkowskiego oraz p. K. Stankiewicza, jako stałego dyrektora Kasy.

Tymczasowy Zarząd, po uporządkowaniu Kasy i przywróceniu jej względnej płynności, a także gruntownym zanalizowaniu stanu majątku, przyszedł do przekonania, że K. K. O. powiatu Radzymińskiego nie ma szans samodzielnego utrzymania się, zwłaszcza że jej związek założycielski nie mógłby jej dotować w nowy dostateczny kapitał wzgl. fundusze obrotowe. Pozostawało zatem bądź zlikwidowanie Kasy, bądź przyjęcie jej, jak to dopuszcza obecnie prawo o K. K. O., przez inną dobrze presperującą kasę. Ponieważ pierwsze wyjście byłoby niekorzystne dla ludności, a także dla innych kas jako zespołu, gdyż stworzyłoby lukę w sieci organizacyjnej K. K. O. i to pod samą stolicą, Tymczasowy Zarząd wystąpił z umotywowanym wnioskiem przejęcia K. K. O. Radzymińskiej przez K. K. O. pow. Warszawskiego, jako instytucję zasobną w fundusze i posiadającą już dobrze zorganizowaną sieć oddziałów na terenie swojego powiatu (4 oddziały), a także najbardziej predystynowaną do tej roli z racji najbliższego sąsiedztwa i poważnego zazębienia się interesów obydwóch powiatów, wynikającego z konfiguracji geograficznej i podobnego charakteru podstołecznego.

Wniosek Tymczasowego Zarządu znalazł zrozumienie zarówno u Władzy Nadzorczej, jak i członków Rad Powiatowych w Radzyminie i w Warszawie, które — zgodnie z wymogami ustawy o K. K. O. — uzgodniły wpierw wzajemne warunki przejęcia, a następnie powzięły formalne uchwały co do przejęcia jednej Kasy przez drugą.

Uchwały te poparte przez Związek K. K. O. zatwierdzone zostały przez Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w dniu 23.XII.1937 r. i z tą chwilą przejęcie K. K. O. Radzymieńskiej przez K. K. O. pow. Warszawskiego stało się faktem dokonanym.

W wykonaniu powyższych uchwał i decyzyj K. K. O. pow. Warszawskiego przejęła już wszystkie aktywa i pasywa K. K. O. pow. Radzymińskiego (posiadającej centralę

w Wołominie i oddział w Radzyminie) i na jej miejsce powołała z dniem 1 stycznia 1938 r. własny Oddział (piąty z kolei) w Wołominie, z zakresem terytorialnym działalności na cały powiat Radzymiński, zamierzając przystąpić tam już w początkach lutego rb. (po dokończeniu rozpoczętych już przeróbek i rozszerzeniu dotychczasowego lokalu Kasy Radzymińskiej) do intensywnej propagandy oszczędności i wydatnej akcji kredytowej.

Kierownictwo nowego Oddziału K. K. O. pow. Warszawskiego w Wołominie (którego biuro mieści się przy ul. Wileńskiej Nr 28, róg Długiej), powierzone zostało doświadczonemu i długoletniemu pracownikowi Kasy p. Stanisławowi Broszkowskiemu, dotychczasowemu kierownikowi Oddziału tejże Kasy w Nowym Dworze Mazowieckim.

Wątpić nie należy, iż pod sprężystym i fachowym kierownictwem Dyrekcji i nowego kierownika Oddział Wołomiński zarówno przyczyni się do gospodarczego podniesienia upośledzonego dotychczas pod wielu względami powiatu Radzymińskiego, jak i uzyska szybko niezbędną dla zdrowego rozwoju samowystarczalność, tak jak ją mają wszystkie pozostałe Oddziały, które K. K. O. pow. Warszawskiego posiada na terenie powiatu Warszawskiego (w Pruszkowie, Piasecznie, Jeziornie i w Nowym Dworze).

Gr.

Co może zdziałać dobrze prowadzona propaganda.

Aczkolwiek propaganda K. K. O. od szeregu lat stale się ulepsza i zyskuje na systematyczności, to jednak wciąż jeszcze jest niedostateczna. Co może zdziałać dobra propaganda, wykazuje najlepiej przykład P. K. O., której suma wkładów przkroczyła w r. ub. 1 miliard złotych, roczny zaś przyrost wkładów wyniósł 144,5 miln. zł., a przyrost książeczek oszczędnościowych — 636.439. Tak wspaniałe wyniki zawdzięcza ta instytucja w głównej mierze właśnie odpowiedniej propagandzie. Dużo światła na tę sprawę rzuca ostatnie sprawozdanie P. K. O., z którego czerpiemy poniższe informacje.

Czytamy tam, że propaganda P. K. O. wykorzystała wszystkie będące do dyspozycji środki, jak prasę, radio, kino, wydawnictwa, plakaty, wywieszki i reklamy, wystawy, targi i konkursy.

Propaganda prasowa posługiwała się szeregiem wydawnictw codziennych i periodycznych oraz ajencjami prasowymi, zwracając baczną uwagę na wydawnictwa prowincjonalne. Ogólna ilość wykorzystanego milimetrażu w formie ogłoszeń, artykułów, nowel, reportaży i komunikatów wyniosła 886.596 wierszy milimetrowych, z czego na wydawnictwa codzienne przypadało 700.481 wierszy, a na periodyki 186.115.

Propaganda radiowa prowadzona była początkowo w formie „Skrzynki Radiowej P. K. O.“ (bezpośrednie odpowiedzi i porady w zakresie obrotu oszczędnościowgo, czekowego i ubezpieczeniowego), a następnie w formie „Przeglądu Aktualności Finansowo - Gospodarczych, gdzie na tle wydarzeń i faktów z życia gosp. ilustrowano działalność P. K. O.

Propaganda filmowa polegała na wyświetlaniu w ciągu całego roku w kinach specjalnych filmów propagandowych oraz „fragmentów obrazowych i tekstowych w filmach długometrażowych“.

Jeśli chodzi o propagandę za pomocą własnych wydawnictw, to P. K. O. wydała w ciągu roku m. in. 5.000 egz. sprawozdania, 2.972.000 kalendarzy, 930.000 ulotek, 585.000 broszur, 121.000 plakatów i 252.000 różnych wydawnictw. Na specjalną uwagę zasługuje wydawanie miesięcznika dla młodzieży pn. „Młody Obywatel“, który dzięki niskiej prenumeracie (1 zł rocznie), ciekawej treści i ładnej szacie graficznej rozchodzi się szeroko, szczególnie wśród członków S. K. O. i innych organizacyj młodzieżowych oraz wojska.

P. K. O. stosuje stałe reklamy wywieszkowe i świetlne, zainstalowane na widocznych miejscach w ważnych punktach miast, stacji kolejowych, portów wodnych i lotniczych.

Wreszcie specjalne konkursy urządzane dla różnych środowisk oraz udział w targach i wystawach (Targi Poznańskie, Katowickie i Wschodnie oraz wystawy w Lskowie i Łodzi) uzupełniały całokształt akcji propagandowej P. K. O. w roku 1937.

Jeśli chodzi o akcję w poszczególnych środowiskach, to specjalna uwaga zwrócona była na młodzież (i nauczycielstwo), duchowieństwo, wojsko, organizacje kobiece.

Dzięki systematycznej propagandzie idei oszczędności wśród młodzieży szkolnej liczba S. K. O. zwiększyła się w ciągu roku o 1.585 i wynosiła w końcu roku 12.555. Celem pobudzenia młodzieży do systematycznej oszczędności P. K. O. ogłosiła wielki konkurs z nagrodami na rok szkolny 1937/38. Zgodnie z warunkami konkursu nagrody przyznane będą tym S. K. O., które wykażą się największą systematycznością i powszechnością oszczędzania oraz najwydatniejszą propagandą. Poza tym w okresie sprawozdawczym w wyniku konkursu dla opiekunów S. K. O. (nauczycieli), ogłoszonego w 1936/37 r., przyznano liczne premie pieniężne oraz „dyplomy uznania“. Celem zaś spopularyzowania książeczek P. K. O. w szkołach powszechnych na Śląsku, młodzież rozpoczynająca naukę w roku 1937 otrzymała książeczki oszczędnościowe z wkładem zawiązkowym.

W parze z tym szła akcja wśród nauczycielstwa. Obok wspomnianego konkursu wydano dla nauczycieli kalendarz specjalny cieszący się, ze względu na przydatną w pracy zawodowej treść, popularnością i uznaniem.

Duży sukces osiągnęła P. K. O. na terenie młodzieży pozaszkolnej, organizując *„Związkowe Kasy Oszczędności“* (Z. K. O.) wśród młodzieży pozaszkolnej zgrupowanej w licznych związkach i stowarzyszeniach. Po opracowaniu organizacji i techniki pracy tych kas przystąpiono do ich popularyzacji przede wszystkim na terenie Katolickich Stowarzyszeń Młodzieży Męskiej i Żeńskiej. Celem zachęcenia członków Z. K. O. do systematycznego współzawodnictwa na polu oszczędności, P. K. O. ogłosiła pierwszy konkurs dla Oddziałów K. S. M. i Ż. O zainteresowaniu się młodzieży sprawą organizacji i rozwoju Z. K. O. świadczy fakt powstania w ciągu niespełna 7 miesięcy r. ub. 600 Z. K. O. na terenie wspomnianych katolickich stowarzyszeń i 70 na terenie innych stowarzyszeń.

Nawiązany przed kilku laty kontakt z duchowieństwem, którego owocna współpraca przyczyniła się do popularyzacji P. K. O. szczególnie na wsi, został w roku ub. pogłębiony. P. K. O. wydała i rozesłała specjalny kalendarz duszpasterski oraz zwykłe kalendarze P. K. O. i odpowiednie materiały propagandowe, wykorzystane w czasie całorocznej akcji.

W wojsku obok zwykłej stałej propagandy, specjalną akcję przeprowadzono w celu stworzenia kadry energicznych i uświadomionych szeregowców, którzy by po skończeniu służby współpracowali z P. K. O. w propagowaniu oszczędności na wsi. Poza tym na terenie wszystkich Szkół Podchorążych zawodowych zaznajomiono podchorążych z zagadnieniem oszczędności i rolą P. K. O. w życiu gospodarczym. Zorgani-

zowano czwarty z kolei konkurs dla szeregowców Armii Lądowej, Marynarki Wojennej i K. O. P-u dla zaznajomienia żołnierzy z korzyściami oszczędzania w P. K. O. Aby wzbudzić we wszystkich oddziałach większe zainteresowanie konkursem, poszczególne D. O. K. otrzymały swobodę w kierowaniu akcją oszczędnościową na swych terenach oraz prawo przyznawania nagród konkursowych. W wyniku konkursu wojskowego otwarto 85.541 książeczek oszczędnościowych P. K. O., na których złożona suma wynosiła zł 1.126.862.

Dodatnie rezultaty osiągnęła P. K. O. na terenie Hufców Junackich. Każdy junak posiada indywidualną książeczkę P. K. O., na którą składane są wszystkie premie za pracę oraz dobrowolne sumy z żołdu. Nawiązano też kontakt z oddziałami Związku Strzeleckiego.

Propagandę wśród kobiet prowadzi P. K. O. przy współpracy szeregu organizacji kobiecych, jak Rodzina Kolejowa, Policyjna i Wojskowa, Związek Pań Domu i Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet, Stowarzyszenie Zjednoczonych Ziemianek. Zarządy Główne tych organizacji uznały krzewienie zmysłu oszczędności wśród członkiń za jedną z zasadniczych prac programowych. Rozpisana w maju ankieta wśród członkiń Rodziny Policyjnej, Wojskowej i Kolejowej o stanie oszczędności na terenie tych organizacji — cieszyła się dużym zainteresowaniem. W październiku zaś odbyło się w centrali P. K. O. zebranie przedstawicielek organizacji kobiecych pracujących z P. K. O., na którym omówiono szereg zagadnień oraz wysunięto postulaty ujednostajnienia pracy propagandowej na terenie organizacji kobiecych. Dzięki żywej propagandzie liczba książeczek i suma wkładów złożonych przez panie domu znacznie się zwiększyła.

Powyższe informacje o działalności propagandowej P. K. O. zasługują na głębokie zastanowienie się kierowników K. K. O. i ich Związków, świadczą one bowiem, jakie zadania do spełnienia ma jeszcze propaganda naszych instytucji, jak również dowodzą, że wytrwała i systematyczna propaganda, umiejętnie i na szeroką skalę prowadzona, daje i w polskich stosunkach rezultaty imponujące.

O.

Kronika ustawodawcza i sądowa

ORZECZNICTWO SĄDOWE I ADMINISTRACYJNE

Akredytywa — charakter prawny i dopuszczalność jej odwołania.

1. Akredytywa ma w wypadkach, w których nie zachodzą przesłanki przekazu, — charakter umowy polecenia w myśl § 675 k. c. *) zawartej pomiędzy osobą starającą się o otwarcie akredytywy, a osobą otwierającą akredytywę (akredytującym) na rzecz osoby trzeciej (akredytowanej), z której to umowy ta osoba trzecia nabywa zasadniczo bezpośrednie prawo wobec akredytującego. Natomiast pomiędzy akredytującym a akredytowanym żadna umowa do skutku nie dochodzi, chociażby akredytujący zawiadomił akredytowanego o otwarciu akredytywy.

2. Z istoty akredytywy wynika, że nie może ona być dowolnie uchylana lub zmieniana bez przyzwolenia akredytowanego; warunki, pod którymi akredytywa się kończy lub ulega zmianie, powinny z góry w akredytywie być wymienione. W razie braku odpowiedniego postanowienia ulega w tych punktach umowa wykładni.

Stan faktyczny sprawy przedstawiał się następująco:

Dnia 13.11. 1930 r. Bank Śląski w K. wystosował do Banku Ludowego w K. pismo tej treści, że akredytuje u Banku Ludowego powodową firmę Przemysł Drzewny A. F. z polecenia firmy Stiebler pod następującymi warunkami: po odbiorze i przyjęciu drzewa przez bliżej określonych odbiorców będzie Bank Śląski za przysłane przez Bank Ludowy wtórniki listów przewozowych, ostemplowane urzędowo przez kolej i wolne od pobrania oraz za odnośne konsygnacje przekazywać Bankowi Ludowemu nie później, jak w 20-ym dniu od końca miesiąca, w którym nastąpiła dostawa, ściśle określone kwoty.

Bank Ludowy ze swej strony doniósł dn. 21.11.1930 powodowej firmie Przemysł Drzewny A. F. o otworzeniu dla niej przez Bank Śląski akredytywy, przy czym powtórzył warunki podane w piśmie Banku Śląskiego z dn. 13.11.1930 r. z tą jedynie zmianą, że przyrzekł przekazywanie pieniędzy nie przez Bank Śląski na rzecz swoją, lecz przez siebie na korzyść powódki.

Powódka twierdziła, że zgodnie z warunkami akredytywy załadowała trzewo, jednak nie otrzymała zapłaty, gdyż pismem z dn. 10 stycznia 1931 r. Bank Śląski akredytywę cofnął. Na tej podstawie żądała od obu Banków zapłaty za wysłane wagony drzewa.

Sąd Okręgowy skargę powódki oddalił, podobnie i Sąd Apelacyjny nie uwzględnił jej odwołania. Wyszedł bowiem z założenia, że list z dn. 13.11.1930 r. jest poleceniem Banku Śląskiego do Banku Ludowego, z którego powódka nie uzyskała żadnego prawa, że wobec cofnięcia polecenia w dn. 10.1. 1931 r. wygasł obowiązek Banku Ludowego przyjęty wobec Banku Śląskiego, nie powstało natomiast wskutek tego żadne zobowiązanie Banku Ludowego wobec powódki, że akredytywa udzielona przez Bank Śląski na zlecenie firmy Stiebler oznacza przyznanie kredytu tejże firmie, z tym skutkiem, iż Bank Śląski zobowiązał się do świadczenia pieniężnego wobec firmy Stiebler na rzecz powódki. Zdaniem Sądu Apelacyjnego chodziło w tym wypadku tylko przyrzeczenie wypełnienia (w myśl § 329 k. c.), bezpośrednie natomiast roszczenie powódki uzasadnić mogłoby tylko poręczenie przez Bank Śląski za zobowiązanie firmy Stiebler albo przejęcie przez tenże Bank długu firmy Stiebler wobec powódki, czego powódka wcale nie twierdziła. Wobec braku podstawy do zobowiązania Banku Śląskiego nieistotna jest kwestia, czy odbiór drzewa nastąpił.

Sąd Najwyższy nie podzielił poglądu Sądu Apelacyjnego, że powódka z umowy polecenia pomiędzy firmą Stiebler a Bankiem Śląskim nie nabyła żadnych bezpośrednich uprawnień.

Treść umowy pomiędzy firmą Stiebler a Bankiem Śląskim przemawia wyraźnie za wolą przysporzenia powódce ta-

*) K. C. = B. G. B. (niemiecki).

kich bezpośrednich praw, jak bowiem wynika z pism z dn. 13 i 21 listopada 1930 r. Bank Śląski przejął obowiązek otworzenia na rzecz powódki akredytywy. Określenie to ma zaś w obrocie prawnym swe ustalone znaczenie. Chodzi w szczególności o zabezpieczenie roszczeń dostawcy o zapłatę jego dostaw przez wskazanie mu osoby, którą pod względem siły płatniczej uważa za pewną, do której ma odpowiednie zaufanie i do której przede wszystkim zwrócić się może z uzasadnionymi roszczeniami o zapłatę. Z akredytywy ma więc osoba uprzywilejowana według samej istoty tej czynności nabyć bezpośrednie uprawnienie wobec akredytującego.

Z przedstawionej wyżej istoty akredytywy wynika też, że nie może być ona dowolnie uchylana i zmieniana. Jeżeli bowiem akredytowany świadczy tylko w zaufaniu, że otrzyma zapłatę od akredytującego, to warunki, pod którymi akredytywa się kończy lub ulega zmianie powinny być z góry w akredytywie wymienione. Jeżeli brak tych warunków, to akredytywa (zgodnie z §§ 133, 157, 242 k. c.) nie może być nieograniczona tak co do wysokości jak i co do czasu. W wypadkach, gdy odnosi się ona do konkretnej transakcji, granice jej określać będzie treść tej transakcji. W żadnym razie akredytywa nie może ze skutkiem zwalniającym akredytującego w stosunku do akredytowanego być odwołana po wykonaniu tej transakcji. Skoro bowiem tylko wskutek istnienia akredytywy uprzywilejowany transakcję dopełnił, sprzeciwiałoby się zasadzie uczciwości, gdyby prawa nabytego już ostatecznie mógł być w przyszłości pozbawiony. Z celu akredytywy wynika, że bezpośrednie uprawnienia uprzywilejowanego rozpocząć się powinny w braku szczególnego postanowienia w umowie zasadniczo razem z jego uprawnieniem do dokonywania dostaw.

Co się tyczy Banku Ludowego, to był on jedynie wykonawcą zobowiązania Banku Śląskiego, żadnych samodzielnych zobowiązań akredytowych nie przejął, wobec czego roszczeniu powódki wobec tegoż Banku brak jest podstawy prawnej.

Tym samym nie podzielił Sąd Najwyższy zapatrywania powódki, że przez przyjęcie akredytywy powstaje umowa pomiędzy akredytującym a akredytowanym. Kodeks cywilny lub handlowy nie zna żadnego typu umowy, określonej jako akredytywa. Umowę taką należy ocenić według istniejących pojęć prawnych. Według zaś nich zakwalifikować można akredytywę, jeżeli nie zachodzą przesłanki przekazu, jedynie jako umowę polecenia w myśl § 675 k. c. pomiędzy osobą starającą się o otwarcie akredytywy, a osobą otwierającą akredytywę na rzecz osoby trzeciej, z której to umowy ta osoba trzecia nabywa zasadniczo bezpośrednie prawa wobec akredytującego, nie natomiast wobec innych osób, których pomocą akredytujący posługuje się przy wykonaniu akredytywy, a które żadnych bezpośrednich zobowiązań z akredytywy nie przejęły. Pomiędzy akredytującym a uprzywilejowanym żadna umowa do skutku dojść nie może, skoro te osoby nie oświadczają wzajemnie oferty i jej przyjęcia. Chociaż zaś akredytujący lub jego pomocnik zawiadomi uprzywilejowanego o otwarciu akredytywy, to przez to nie dochodzi również do skutku żadna umowa pomiędzy zawiadamiającym względnie jego mocodawcą a zawiadomionym. Zawarcie umowy wymaga szczególnego wyrazu woli, zmierzającego do powołania nie istniejącego poprzednio przymusu prawnego pomiędzy stroną składającą a przyjmującą ofertę. Doniesienie zaś o akredytywie ma na celu podanie do wiadomości istniejących już zobowiązań, nie zmierza bynajmniej do wywołania zobowiązania nowego.

Orzeczenie Izby Cywilnej z dn. 16.X.1936 r. (C. III. 555/35).

Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego z r. 1937 zesz. X. Nr kol. 348.

Kronika krajowa

Bank Polski płaci 8% dywidendy.

Dnia 20 stycznia rb. odbyło się pod przewodnictwem prezesa Banku p. Byrki posiedzenie rady Banku Polskiego. Rada wysłuchała sprawozdania dyrekcji i komisji z działalności Banku w grudniu r. ub., a następnie przyjęła sprawozdanie za rok 1937 wraz z bilansem i rachunkiem zysków i strat oraz projektem podziału zysków za rok ubiegły. Rada przedstawi walnemu zebraniu, które odbędzie się 18 lutego, wniosek o wypłacenie 8% dywidendy.

Bilans czysty Banku zamyka się sumą 1.758 milionów zł. Czysty zysk wynosi 8.060.200 zł wobec 9.259.200 zł w roku poprzednim. Na dywidendę przeznaczono z zysku 8 milionów zł.

Przejęcie „Feniksa" przez P. K. O.

Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów zatwierdził projekt przejęcia portfelu Tow. Ubezp. „Feniks" przez dział ubezpieczeń na życie P. K. O.

Wg oświadczenia prezesa Grubera na konferencji prasowej, podanego przez „Gaz. Handlową", P. K. O. zastrzegła sobie, że niezależnie od redukcji ustawowej o 25% zobowiązań w stosunku do ubezpieczonych zachowuje dalszych 5% redukcji na pokrycie ewent. strat wyniknąć mogących przy reallizowaniu aktywów. Umowa o przejęcie portfelu nie jest jeszcze podpisana, gdyż P. K. O. uzależniła przejęcie od oczyszczenia portfelu z wszelkich indywidualnych bonifikat wzgl. fikcyjnych, taryfowo nieuzasadnianych rabatów, a praca nad tym potrwa co najmniej pół roku.

Plan inwestycyjny na rok 1938/39.

P. wicepremier Kwiatkowski przedstawił na komisji budżetowej Sejmu szczegóły planu inwestycyjnego na nadchodzący rok budżetowy. Ogólna suma na roboty i inwestycje publiczne w 1938/39 r. wynieść ma okrągło 1 miliard złotych. Zestawienie przewidywanych z tego tytułu wydatków przedstawia się w przybliżeniu następująco:

Źródło finansowania	Potrzeby państw.	Potrzeby prywat. i samorz.
1. Budżety szystkich resortów netto (bez obsługi zobowiązań)	196,0 miln. zł	—
2. Fundusz Pracy netto z własn. fund.	21,4 „ „	38,6 miln. zł
3. Plan finansowy	425,0 „ „	50,0 „ „
4. Przedsięb. państw. i monopole	45,0 „ „	—
5. Fundusz rozbudowy kolei Śląsk — Gdynia	—	29,0 „ „
6. Kredyty kraj. i zagr. (towarowe i robocze)	85,0 „ „	—
7. Fund. autonom. wojew. śląskiego	—	10,0 „ „
8. Samorządy: a) kred. własne	—	75,0 „ „
b) „ z rynku pien.	—	25,0 „ „
Razem	772,4 miln. zł	227,6 miln. zł

Ten miliard złotych przeznaczonych na roboty i inwestycje publiczne stanowi właściwie budżet nadzwyczajny. W stosunku do budżetu zwyczajnego (ok. 2.200 miln. zł) jest to suma ogromna; procentowo wynosi ona więcej nawet niż we Francji lub Anglii. Ale i w cyfrach absolutnych ten miliard złotych stanowi w naszych warunkach gospodarczych silny bodziec koniunkturalny. Ten wpływ inwestycyj publicznych na kształtowanie się naszej koniunktury obserwujemy już od roku.

Ale znaczenie inwestycyj publicznych,poza zrozumiałym powszechnie postulatem wzmocnienia elementów obrony kraju i bezpośrednim wpływem na ruch koniunktury, sięga jeszcze dalej. P. wicepremier Kwiatkowski w przemówieniu na komisji budżetowej Sejmu dał następującą charakterystykę celów planu inwestycyjnego:

„1) Z punktu widzenia finansowego pragniemy osiągnąć najwyższy stopień skuteczności ekonomicznej tych nakładów, gdyż rozporządzamy nikłymi kapitałami. Muszą więc one tworzyć zamknięte w sobie całości, dając bezpośrednią — a jeszcze lepiej pośrednią — rentowność gospodarczą, umożliwiającą systematyczną amortyzację nakładów.

2) Aby to można było w skali praktycznej zrealizować, musi być wieś odciążana od nadmiaru bezrobotnej ludności, musi podnieść standart swego życia, a w miastach muszą powstawać nowe liczne ośrodki produkcji. Toteż z punktu widzenia ludnościowego i społecznego, demopolitycznego, musimy uzbroić gospodarczo nowe tereny, by stały się one przydatne dla swobodnego rozwoju pracy gospodarczej dla tysięcy i setek tysięcy naszych obywateli. Stąd wyrasta postulat — jak o tem mówił przed kilku dniami Minister Przemysłu i Handlu — uprzemysłowienia kraju, a wstępem jest akcja państwowa stwarzania elementarnych warunków dla rozbudowy przemysłu. Państwo zachowuje tu dla siebie rolę pioniera otwierającego nowe pola dla twórczej pracy obywateli.

3) Z punktu widzenia narodowego — mamy do odrobienia braki i błędy przeszłości polegające na tym, że skala zainteresowań ekonomicznych narodu polskiego była w przeszłości fragmentaryczna. Obecnie chcemy własną pracą pozytywną i twórczą, przepoić każdą dziedzinę działalności gospodarczej tak samo, jak każdy, normalnie rozwinięty naród zachodnio - europejski.

4) Z punktu widzenia politycznego chcemy skończyć definitywnie z mentalnością gospodarczą „zaborów"; nie trzy polityki, ale jedna, ogólno - państwowa, wyprowadzona z najgłębszych i najtrwalszych racji obecnego państwa polskiego. Narastające pokolenie musi zapomnieć, że istniały jakieś wewnętrzne kordony gospodarcze, których przekroczenie wymagało pokonania pewnego oporu. Musi też zrozumieć, że inwestycja państwowa w określonym miejscu Polski nie jest koncesją dla zwycięskiego regionalizmu, wymuszoną czy wyżebraną na rządzie, ale elementem polskiej polityki gospodarczej i ogólno - państwowej racji stanu!

Jeżeli na tych tendencjach skoncentrujemy naszą uwagę, jeżeli te hasła zechcemy uczynić przedmiotem codziennej polityki, polityki zarówno rządzących, jak i rządzonych, to rezultaty będą szybkie i poważne, a w każdym razie coraz szybsze, coraz pozytywniejsze i coraz większe".

Położenie gospodarcze Polski w roku ubiegłym.

B. G. K. w następujący sposób charakteryzuje położonie Polski:

Położenie gospodarcze Polski doznało w 1937 r. wyraźnej poprawy, zarówno w dziedzinie produkcji i wymiany jak i na odcinku pieniężno - kredytowym. Trwający od czterech przeszło lat zwyżkowy ruch wskaźników gospodarczych przybrał na sile i stał się powszechniejszy, obejmując wszystkie prawie gałęzie życia gospodarczego. Wskaźnik produkcji przemysłowej podniósł się w stosunku do 1936 r. o 18%, w porównaniu zaś z najniższym poziomem kryzysowym z 1932 r. zwyżkował o przeszło 57%.

Silnie zwiększony ruch inwestycyjny i budowlany przyczynił się przede wszystkim do wzrostu wytwórczości przemysłów produkcyjnych i surowcowych, głównie zaś w hutnictwie żelaznym i kopalnictwie rud, w przemyśle metalowo - maszynowym, mineralnym, drzewnym, częściowo również w chemicznym. Jednocześnie zwiększająca się wskutek wzrostu zatrudnienia i dochodów siła nabywcza ludności stwarzała lepsze warunki zbytu dla artykułów przemysłowych oraz produktów rolniczych. Czynnikiem ożywienia była również pomyślniejsza koniunktura wywozowa dla szeregu artykułów, wzrastający jednak silniej przywóz surowcowy i inwestycyjny spowodował saldo bierne w bilansie handlowym na sumę kilkudziesięciu milionów złotych. W ogólnym procesie zwyżkowym niewątpliwie znaczny udział miało również rolnictwo dzięki poprawie cen artykułów rolniczych, głównie zbóż, oraz korzystniejszemu stosunkowi cen rolniczych do przemysłowych — mimo mniejszego urodzaju zbóż oraz nieurodzaju pasz w ostatnim roku gospodarczym.

Rynek pieniężno - kredytowy odznaczał się w roku ubiegłym dużą płynnością spowodowaną silnym wzrostem wkładów przy daleko słabszym rozszerzeniu działalności kredytowej banków. Stan wkładów w instytucjach finansowych podniósł się bowiem o około 600 miln. zł, osiągając na koniec roku przeszło 3,8 milrd. zł. Wzrastająca płynność życia gospodarczego przyczyniła się do poprawy wypłacalności oraz stworzyła warunki do obniżenia ceny pieniądza. Wywarło to korzystny wpływ na rynek lokacyjny, powodując zwłaszcza pod koniec roku wzmożone lokaty w papierach wartościowych i dużą poprawę ich kursów.

Korzystne tendencje rozwojowe, występujące od początku roku, utrzymały się również w grudniu. Ultimo roczne w bankach zostało zlikwidowane bez żadnych trudności dzięki dalszemu silniejszemu przyrostowi wkładów oraz dużej płynności przedsiębiorstw. Operacje kredytowe w związku z płatnościami na koniec roku wzrosły przy większym wykorzystaniu rezerw kredytowych w instytucji emisyjnej. Dzięki wzrastającym dochodom skarbowym równowaga budżetu państwowego została w ciągu ub. roku utrwalona i zwłaszcza grudzień przyniósł znaczniejszą nadwyżkę dochodów nad wydatkami.

Ogólny stan produkcji przemysłowej, mimo osłabienia ruchu w niektórych gałęziach sezonowych, utrzymał się do końca roku na wysokim poziomie. Obliczany przez Instytut Badania Koniunktur wskaźnik produkcji podniósł się w grudniu o ok. 2% do 88,3 (do podstawy 1928 = 100).

Wiadomości zagraniczne

Z życia kas jugosłowiańskich.

Ostatni zeszyt „Vesnika“ — miesięcznika Związku Kas Oszczędności Król. Jugosławii, przynosi szereg wiadomości z życia kas jugosłowiańskich.

Suma wkładów w końcu listopada r. ub. wynosiła ogółem ok. 2.160 miln. dinarów, a liczba książeczek oszczędnościowych ok. 230.000 sztuk. Jeśli chodzi o rozwój wkładów, to odbywa się on zgodnie z dawno już zarysowaną tendencją: kasy oszczędności na terenie Słowenii, czyli tzw. hranilnice wykazują w dalszym ciągu spadek wkładów, gdy przeciwnie kasy na pozostałych terenach, czyli tzw. sztedionice — wykazują ich stały wzrost. Dzięki tej ewolucji „sztedionice“ posiadają już więcej wkładów (nie wkładców) od „hranilnic“.

Dzień Oszczędności kasy obchodziły uroczyście. W przeddzień święta odbyły się w szkołach pogadanki o znaczeniu oszczędności. Związek kas już zawczasu dostarczył kasom potrzebnego materiału propagandowego, przy czym największym powodzeniem cieszyła się broszura nagrodzona na konkursie zorganizowanym przez Związek. Liczne pisma, a m. in. belgradzka „Politika“, „Jugoslavenski Lloyd“, umieściły obszerne artykuły poświęcone oszczędności i kasom oszczędności. Towarzystwo Ekonomistów w Belgradzie urządziło wielką akademię oszczędnościową w gmachu Izby Handlowej. Sekretarz Związku Kas p. dr Raczić wygłosił przez radio w Zagrzebiu odczyt okolicznościowy. Ogólnie należy podnieść, że propaganda kas oszczędności odbiła się dużym echem, czemu sprzyjała i ta okoliczność, że Dzień Oszczędności przypadł wkrótce po kongresie kas oszczędności, dzięki czemu stanowił niejako dalszy ciąg uroczystości kongresowych.

Z grona działaczy na polu oszczędnościowym ubył ś. p. Dr Duszan Davidović, naczelny dyrektor Miejskiej Kasy Oszczędności w Sarajewie, który zmarł dn. 5 stycznia br., zaledwie w miesiąc po objęciu stanowiska bana (wojewody) Dryńskiej banowiny. Zmarły położył wielkie zasługi jako długoletni kierownik Kasy sarajewskiej i wybitny działacz samorządowy i oszczędnościowy. Związek Związków K. K. O. przesłał na ręce dyrekcji Kasy w imieniu polskich kas oszczędności wyrazy współczucia.

Dwie rocznice w Anglii.

W Londynie obchodzono uroczyście 21 rocznicę powstania Narodowego Komitetu Oszczędnościowego *(„National Savings Committee“)* dnia 12 listopada ub. r. przy udziale księcia Kentu.

Ks. Kentu wygłosił przemówienie przyjęte entuzjastycznie, również jak i depesza gratulacyjna od króla Jerzego VI i królowej. Następnie przemawiali: prezes rady Komitetu lord Mottistone; sir John Simon, kanclerz skarbu; sir Robert Kindersley, prezes zarządu Komitetu; książę Atholl, prezes Szkockiego Komitetu Oszczędnościowego oraz sir T. Chambers, v.-prezes Nar. Komitetu.

W uroczystości wzięli udział liczni przedstawiciele angielskich kas oszczędności.

Druga rocznica dotyczyła już bezpośrednio angielskich kas oszczędności. Na walnym zjeździe odbytym 27 października r. ub. w Londynie w obecności 108 delegatów, święciły kasy pięćdziesięciolecie istnienia swego Związku *(„Trustee Savings Banks Association“)*.

Uroczystość otwarcia oddziału Kasy Oszczędności w Gladstone (Australia).

Aczkolwiek kasy angielskie powstawały już w początkach ub. wieku, Związek powstał dopiero w ok. 80 lat później, mianowicie w dniu 24 lutego 1887. Współpraca jego z Narodowym (i Szkockim) Komitetem Oszczędn. oraz z P. K. O. w ostatnich zwłaszcza latach wydała bardzo pomyślne rezultaty. W ciągu pięćdziesięciu lat istnienia Związku wkłady i lokaty w kasach oszczędności wzrosły z 48 milionów do blisko 270 milionów funtów szterlingów.

Na bankiecie, który zgromadził poza przedstawicielami kas licznych gości ze sfer rządowych i społecznych, pod przewodnictwem prezesa rady Związku sir John Chancellor'a, wygłoszono szereg przemówień i odczytano pismo gratulacyjne kanclerza Skarbu sir John Simon'a.

W pierwszym przemówieniu toastowym pod adresem rządu prezes Związku sir Spencer Portal nawiązał do rozwoju wkładów w kasach oszczędności, podkreślając, iż głównym jego warunkiem jest atmosfera zaufania nie mająca sobie równej w żadnym kraju, którą umiał wytworzyć rząd. Należy się za to głęboka wdzięczność rządowi Jego Król. Mości od Związku, kas i tych wszystkich, komu leży na sercu ruch oszczędnościowy".

Dyrektor generalny poczt mjr. Tryon w odpowiedzi podniósł zasługi Związku, analizując możliwości oszczędzania najszerszych warstw ludności, z którymi stykają się kasy, predestynowane najbardziej do swej roli dzięki znajomości lokalnych potrzeb i ludzi. Podkreślił przy tym harmonijną i pożyteczną współpracę z P. K. O.

„Zasadą działania Związku" — powiedział pułk. D. J. Colville, sekretarz finansów w Minist. Skarbu — „było przestrzeganie jednolitości tam, gdzie ona była niezbędna, z pozostawieniem kasom szerokiej niezależności i różnorodności zgodnie z wymaganiami terenowymi. Kasy oszczędności są instytucjami lokalnymi z własną osobowością. Potężne życie lokalne jest kośćcem potężnego życia państwowego".

Przewodniczący, nawiązując do czasów przed powstaniem Związku, stwierdził, iż stosunkowo późna data powstania związana jest z właściwościami charakteru i temperamentu angielskiego. Z początku niezależność ducha założycieli i kierownictwa kas rodziła pewne podejrzenia i obawy co do pracy zespołowej, lecz to nastawianie znikło zupełnie i obecnie wszystkie kasy należą do Związku. Oznajmił wreszcie, iż Związek w porozumieniu z Urzędem Długu Państwa opracował projekt nowej ustawy o kasach oszczędności i zwrócił się do przedstawicieli rządu o rychłe przedstawienie go Izbie Gmin.

(„The Trustee Savings Bank Gazette" Nr 1, styczeń 1938 r.).

Z książek i wydawnictw

Feliks Dangel — „O borsuku safandule, co to grosze miał w szkatule". Wilno 1937, wydawnictwo K. K. O. m. Wilna, str. 12.

Jest to wierszowana broszurka dla dzieci, z życia zwierząt, ilustrowana dowcipnymi rysunkami. Treść b. prosta: Zwierzęta, którym zima dała się we znaki, postanawiają po naradzie wysłać delegację do borsuka po radę. Tutaj dowiadują się, że należy przez cały rok oszczędzać w K. K. O. Wiersz gładki, potoczysty, na ogół bez usterek, czyta się płynnie. Rysunki są b. dobre. Całość udatna.

Mam jednak jedno zastrzeżenie. W broszurce propagandowej kas nie powinno być miejsca na żadne aluzje polityczne, choćby w formie niewinnego dowcipu. Bo i po co to? Akcja taka z propagandą oszczędności nie ma nic wspólnego, a czasem może kogo urazić. Poza tym wątpię, aby dzieci ją zrozumiały. Trzeba by im dopiero tłumaczyć znaczenie pewnych przenośni politycznych, co najzupełniej jest tu zbędne.

Dlatego należałoby życzyć, aby przy sposobności powiększenia nakładu ustęp ten usunięto. Broszurka na tym tylko zyska i będzie można polecić ją bez zastrzeżeń.

O.

NADESŁANE

„Gazeta Bankowa" Nr 2 zawiera: M. Scheffs — „Orzecznictwo N. T. A. w sprawie odpisów bilansowych"; I. B. — „Rachunki zagraniczne"; Projekt reformy podatku przemysłowego. Przegląd wydawnictw. Ustawodawstwo gospodarcze. Skarbowość. Pieniądz i kredyt. Kronika zagraniczna. Przemysł, rolnictwo i handel.

„Skarbona Wiejska" Nr 2 (20) zawiera: Nowe zadania GKPO; Głosy kas; Zakres i warunki nadzoru administracyjnego; Kronika gospodarcza; Z życia kas za granicą; Okólniki, porady i wyjaśnienia; Ustawodawstwo związane z GKPO; Pytania i odpowiedzi prawne; Przegląd prasy.

„Kwartalnik Kas Oszczędności" Nr 37 (za 4-ty kwartał 1937 r.) zawiera: „Ćwierćwiecze Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Lwowa"; F. Głodziński — „357 Komunalnych Kas Oszczędności na tle cyfr bilansu brutto na dzień 30 września 1937 r.". Sprawozdanie z posiedzenia Zarządu Związku KKO. 40-lecie Komunalnej Kasy Oszczędności w Brzeżanach. Walne zebranie Zrzeszenia Słowiańskich Kas Oszczędności w Zagrzebiu. Dział urzędowy (wyciągi ze statutów KKO, ogłoszenia rejestrowe). Z zagranicznej kroniki finansowej. Kronika krajowa. Notatnik prawny. Kronika Związku. Nekrologi. Bilanse KKO.

„Przegląd Gospodarczy" zeszyt 2 zawiera: „Przegląd sytuacji" — E. R.; „Proporcjonalizm ekonomiczny" — T. Sławiński; „Przemysł farmaceutyczny i surowce krajowe na tle wymiany towarowej z zagranicą" (II) — Dr St. Otolski i M. Bojarska; „Przełom w polityce przemysłu sowieckiego"— St. Glass. Poza tym zeszyt zawiera: Notatki, Rynek pieniężny, Rynki towarowe oraz Kronikę.

STATYSTYKA

Stan wkładów w kasach oszczędności na dzień 31. XII. 1937 r. według danych G. U. S.

Tysiące złotych.

Rodzaje kas oszczędności / Województwa	Liczba kas 31.XII.37	OGÓŁEM 31.X	OGÓŁEM 30.XI	OGÓŁEM 31.XII	Wkłady na książeczkach oszczędnościowych *a* 31.X	30.XI	31.XII	Wkłady na rachunkach czekowych *b*, bieżących i otwartego kredytu 31.X	30.XI	31.XII
P. K. O.	**1**	**940 051**	**992 992**	**1 037 345**	**741 749**	**751 620**	**781 779**	**198 302**	**241 372**	**255 566**
Komunalne Kasy Oszczędności *c*	**357**	**761 894**	**773 724**	**790 515**	**674 258**	**678 395**	**696 291**	**87 636**	**95 329**	**94 224**
Miejskie	124	501 673	506 809	517 928	440 689	442 163	453 981	60 984	64 646	63 947
Powiatowe	228	255 927	262 103	267 831	230 441	233 069	238 887	25 486	29 034	28 944
Związków międzykomunalnych	4	2 717	2 757	2 837	2 350	2 368	2 513	367	389	324
Wojewódzka	1	1 577	2 055	1 919	778	795	910	799	1 260	1 009
M. st. Warszawa	1	140 486	142 824	145 740	103 567	103 246	106 657	36 919	39 578	39 083
Warszawa	25	43 516	44 651	45 478	38 185	38 671	39 969	5 331	5 980	5 509
Łódź	17	19 744	20 512	21 461	15 712	16 028	16 533	4 032	4 484	4 928
Kielce	18	17 787	18 533	18 497	15 134	15 245	15 555	2 653	3 288	2 942
Lublin	19	9 812	10 258	10 773	8 530	8 759	9 195	1 282	1 499	1 578
Białystok	14	6 333	6 527	6 807	5 300	5 329	5 556	1 033	1 198	1 251
Wilno	8	7 452	7 652	7 841	6 880	7 001	7 197	572	651	644
Nowogródek	8	2 077	2 205	2 463	1 732	1 773	1 889	345	432	574
Polesie	9	2 477	2 668	2 584	1 912	1 984	1 939	565	684	645
Wołyń	13	5 030	5 284	5 437	3 829	3 923	4 103	1 201	1 361	1 334
Poznań	73	111 499	112 312	113 748	103 758	104 348	105 660	7 741	7 964	8 088
Pomorze	40	38 234	38 691	39 361	31 801	31 643	32 151	6 433	7 048	7 210
Śląsk	18	134 864	136 688	138 371	126 988	128 584	130 476	7 876	8 104	7 895
Kraków	22	121 486	122 122	126 319	117 932	117 583	122 013	3 554	4 539	4 306
Lwów	37	83 458	85 119	87 555	76 092	77 325	80 077	7 366	7 794	7 478
Stanisławów	17	10 870	10 911	11 092	10 485	10 547	10 738	385	364	354
Tarnopol	18	6 769	6 767	6 988	6 421	6 406	6 583	348	361	405
Inne kasy *d*	**2**	**35 140**	**34 675**	**35 217**	**34 776**	**34 359**	**34 900**	**364**	**316**	**317**

a Bez sum, figurujących na książeczkach oszczędnościowych, wystawionych przez K. K. O. przed wejściem w życie Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24.X 1934 r. o K. K. O., na rzecz państwowych, samorządowych i innych prawno-publicznych instytucji finansowych i ubezpieczeń społecznych z tytułu udzielonych kasom przez te instytucje kredytów. *b* R-ki czekowe w P. K. O. *c* Wobec nienadesłania sprawozdań wzięto sumy z miesięcy poprzednich: w listopadzie dla 1 kasy oraz w grudniu dla 15 kas. *d* Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie i Ukraińska Szczadnycia w Przemyślu.

Źródło: Sprawozdania miesięczne kas.

Ogłoszenia urzędowe

Do Rejestru Handlowego Wydziału Zamiejscowego Siedleckiego Sądu Okręgowego w Białej Podlaskiej w dniu 18 stycznia 1938 roku pod Nr R. H. A. 2715 została wpisana następująca firma:

Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Bialskiego w Białej Podlaskiej. Terytorialny zakres działalności Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar powiatu Bialskiego. Siedziba w Białej Podlaskiej. Istnieje od roku 1925-go. Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym. Kapitał zakładowy wynosi 100.000 zł. Dyrekcję stanowią: Bonikowski Andrzej, dyrektor zarządzający, Czatyrko Józef zastępca dyrektora zarządzającego, Daniluk Antoni — członek dyrekcji. Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub inne osoby upoważnione do podpisywania za Kasę. Koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach określonych w § 21 ust. 3 statutu Kasy. Pismem ogłoszeniowym jest: Monitor Polski w Warszawie, Lubelski Dziennik Wojewódzki i czasopismo „Oszczędność“ w Warszawie.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU LIDZKIEGO W LIDZIE,

uchwalonego przez Radę Powiatową w Lidzie w dniu 9 lipca 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 10 listopada 1937 r. Nr 20/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. 56, poz. 410) w brzmieniu, ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.

§ 1 ust. 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Lidzkiego w Lidzie założona pod powyższą firmą przez Lidzki Powiatowy Związek Samorządowy w Lidzie w roku 1928, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod tą samą nazwą, na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Nowogródzkiego dnia 26 lutego 1929 r. L. dz. 689 S. M. II, a opublikowanego w Nawogródzkim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 3 kwietnia 1929 r. Nr 4.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar powiatu lidzkiego oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Lida.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb Lidzkiego Powiatowego Związku Samorządowego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu Lidzkiego Powiatowego Związku Samorządowego Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Lidzki Powiatowy Związek Samorządowy w Lidzie, jako związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 50.000,— zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Lidzkiego Powiatowego Związku Samorządowego w Lidzie.

B.

Organa Kasy i ich kompetencje.

§ 13.

Organami Kasy są:
1) Rada Kasy jako organ stanowiący,
2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,
3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14 ust. 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i sześciu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową w Lidzie. Równocześnie z wyborem członków Rady Kasy, Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Dyrekcja Kasy.

§ 20 ustępy: 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz 1 członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 1 marca 1937 r. o komu-

nalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez władzę nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

Komisja Rewizyjna.

§ 24, ust. 1 i 2.

Lidzki Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składający się z trzech członków oraz z dwóch zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych Lidzkiego Powiatowego Związku Samorządowego.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 22.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 32.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych, wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i na rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych, oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia władzy nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem władzy nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Lidzkiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71, ust. 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarz dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410), bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU NIEŚWIESKIEGO W NIEŚWIEŻU,

uchwalonego przez Radę Powiatową w Nieświeżu w dniu 26 lipca 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 11 grudnia 1937 r. Nr 74/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

§ 1. ustęp 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Nieświeskiego w Nieświeżu, założona pod powyższą firmą przez Nieświeski Powiatowy Związek Samorządowy w Nieświeżu w roku 1927, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod tą samą nazwą, na zasadzie statutu, zatwierdzonego przez Wojewodę Nowogródzkiego dnia 23 stycznia 1929 r. za L. 5113. S. M. I., a opublikowanego w Nowogródzkim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 5 lutego 1929 r. Nr 2, poz. 27.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Powiatowego Związku Samorządowego w Nieświeżu, oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest m. Nieśwież.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb województwa nowogródzkiego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu województwa nowogródzkiego Kasa używać będzie pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Powiatowy Związek Samorządowy w Nieświeżu, jako związek założycielski, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność, jako poręczyciel, za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 40.000 zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Powiatowego Związku Samorządowego w Nieświeżu.

§ 13.

Organami Kasy są:
1) Rada Kasy jako organ stanowiący,
2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,
3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

§ 14. ustęp 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i sześciu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową. Równocześnie z wyborem członków Rady, Rada Powiatowa w Nieświeżu wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

§ 20. ustępy 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz 1 członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10. ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 roku o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

§ 24. ustęp 1 i 2.

Powiatowy Związek Samorządowy w Nieświeżu sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz z trzech zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową w Nieświeżu na jeden rok spośród lub spoza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych Powiatowego Związku Samorządowego w Nieświeżu.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie—w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych, wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej.

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących, zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu:

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów rów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Powiatowego Związku Samorządowego w Nieświeżu i jest osobno administrowany.

§ 71. ustęp 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 roku wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410) bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI ZWIĄZKU MIĘDZYKOMUNALNEGO W OLKUSZU,

uchwalonego przez Radę Związku Międzykomunalnego w Olkuszu w dniu 29 listopada 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 27 grudnia 1937 r. Nr 93/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410), w brzmieniu ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.

§ 1 ustęp 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności Związku Międzykomunalnego w Olkuszu, założona pod powyższą firmą przez Związek Międzykomunalny w Olkuszu w roku 1929, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod tą samą nazwą na zasadzie statutu, zatwierdzonego przez Wojewodę Kieleckiego dn. 9 września 1929 r. za L. Sm. 328713, a opublikowanego w Kieleckim Dzienniku Wojewódzkim z dn. 12 października 1929 r. Nr 41.

W skład Związku Międzykomunalnego w Olkuszu wchodzą: Olkuski Powiatowy Związek Samorządowy i Gmina Miejska miasta Olkusza.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Związku Międzykomunalnego w Olkuszu oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Olkusz.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb województwa kieleckiego. W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu województwa Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Związki samorządowe, uczestniczące w Związku Międzykomunalnym w Olkuszu, który Kasę założył, ponoszą wobec osób trzecich solidarną odpowiedzialność za wszelkie zobowiązania Kasy.

Olkuski Powiatowy Związek Samorządowy i miasto Olkusz odpowiadają między sobą za zobowiązania Kasy w równych częściach.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 100.000 zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Wydziału Powiatowego w Olkuszu i Zarządu Miejskiego miasta Olkusza.

B.

Organa Kasy i ich kompetencje.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14. ustęp 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym składającym się z przewodniczącego i sześciu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Związku Międzykomunalnego w Olkuszu.

Równocześnie z wyborem członków Rady Kasy, Rada Związku Międzykomunalnego w Olkuszu wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Dyrekcja Kasy.

§ 20 ustęp 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz 1 członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby, wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

Komisja Rewizyjna.

§ 24 ustęp 1 i 2.

Związek Międzykomunalny w Olkuszu sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz z dwóch zastępców, wybieranych przez Radę Związku Międzykomunalnego w Olkuszu na jeden rok spośród lub spoza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych Związku Międzykomunalnego w Olkuszu.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych, wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących, zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli, posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowidzianych lub wylosowanych papierów procentowych, wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych, oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Związku Międzykomunalnego w Olkuszu i jest osobno administrowany.

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71 ustęp 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410), bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU POSTAWSKIEGO W POSTAWACH,

uchwalonego przez Radę Powiatową w Postawach w dniu 24 lipca 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 17 listopada 1937 r. Nr 28/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu, ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

§ 1. ustęp 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Postawskiego w Postawach, założona przez Postawski Powiatowy Związek Samorządowy w Postawach w r. 1928, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod nazwą Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Postawskiego na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Wileńskiego dn. 4.II.1929 r. za liczbą III-352. S. O. i opublikowanego w Wileńskim Dzienniku Wojewódzkim z dn. 20.IV.1929 r. Nr 4, poz. 426.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar powiatu postawskiego oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Postawy.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb województwa wileńskiego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu województwa wileńskiego Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób za-

pewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Postawski Powiatowy Związek Samorządowy, jako związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 50.000 zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Postawskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

§ 14. ustęp 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i czterech członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową. Równocześnie z wyborem członków Rady, Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

§ 20. ustępy: 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez władzę nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

§ 24. ustęp 1 i 2.

Postawski Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz z dwóch zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych Postawskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papie-

rów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia władzy nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem władzy nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Postawskiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

§ 71 ustęp 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410), bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU SOKÓLSKIEGO W SOKÓŁCE,

uchwalonego przez Radę Powiatową w Sokółce w dniu 23 lipca 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 17 listopada 1937 r., Nr 30/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r., o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu, ustalonym w 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r., o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

§ 1. ustęp 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Sokólskiego w Sokółce, założona pod powyższą firmą przez Sokólski Powiatowy Związek Samorządowy w roku 1925, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod tą samą nazwą, na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Białostockiego dnia 10 listopada 1928 r., za L. 4342, a opublikowanego w Białostockim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 15 grudnia 1928 r. Nr 13.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar Sokólskiego Powiatowego Związku Samorządowego oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Sokółka.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej zawierającej herb województwa białostockiego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu województwa Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób za-

pewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Sokólski Powiatowy Związek Samorządowy jako związek założycielski ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 50.000,— zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Sokólskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

§ 14. ustęp 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i sześciu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową.

Równocześnie z wyborem członków Rady, Rada Powiatowa wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

§ 20. ustępy 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w § 10. ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 roku o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis Dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

§ 24. ustęp 1 i 2.

Sokólski Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz z trzech zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób wchodzących w skład organów ustrojowych Sokólskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie—w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej.

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących, zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu:

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy koterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowa-

nych papierów procentowych wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów rów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Sokólskiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

§ 71. ustęp 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 roku wydanym w porozumieniu i Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410) bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI MIASTA TOMASZOWA - MAZOWIECKIEGO W TOMASZOWIE - MAZOWIECKIM,

uchwalonego przez Radę Miejską miasta Tomaszowa - Mazowieckiego w dniu 22 października 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 11 grudnia 1937 r. Nr 79/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. -860) oraz na pod stawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.

§ 1. ustęp 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności miasta Tomaszowa - Mazowieckiego, w Tomaszowie - Mazowieckim, założona pod powyższą firmą przez Gminę miasta Tomaszowa - Mazowieckiego w roku 1928, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod tą samą nazwą na zasadzie statutu, zatwierdzonego przez Wojewodę Łódzkiego dnia 28 sierpnia 1928 roku za L. 3196/S. M., a opublikowanego w Łódzkim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 1 października 1928 r. Nr 16.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar miasta Tomaszowa - Mazowieckiego oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Tomaszów - Mazowiecki.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb miasta Tomaszowa-Mazowieckiego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy ustalona w § 1 statutu niniejszego. Do czasu ustalenia herbu miasta Tomaszowa-Mazowieckiego Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Gmina miasta Tomaszowa - Mazowieckiego, jako związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi zł 100.000.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Zarządu Miejskiego miasta Tomaszowa - Mazowieckiego.

B.

Organa Kasy i ich kompetencje.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14 ust. 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i sześciu członków wybieranych na lat 3 przez Radę Miejską miasta Tomaszowa - Mazowieckiego. Równocześnie z wyborem członków Rady Kasy, Rada Miejska miasta Tomaszowa - Mazowieckiego wybiera na okres 3-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Dyrekcja Kasy.

§ 20 ust. 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje przewidziane w § 10 ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez władzę nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

Komisja Rewizyjna.

§ 24 ust. 1 i 2.

Gmina miasta Tomaszowa - Mazowieckiego sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz z dwóch zastępców, wybieranych przez Radę Miejską miasta Tomaszowa - Mazowieckiego na jeden rok spośród lub spoza grona osób, wchodzących w skład organów ustrojowych miasta Tomaszowa - Mazowieckiego.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie — w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej;

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu;

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego, oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów o stałym oprocentowaniu posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych, oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia władzy nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem władzy nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego, oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Gminy miasta Tomaszowa - Mazowieckiego i jest osobno administrowany.

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71 ust. 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410), bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

WYCIĄG ZE STATUTU KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI POWIATU WŁOSZCZOWSKIEGO WE WŁOSZCZOWIE,

uchwalonego przez Radę Powiatową we Włoszczowie w dniu 30 listopada 1937 r., zatwierdzonego decyzją Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie z dnia 18 grudnia 1937 r. Nr 82/S/37 w związku z przepisami art. 7 i 89 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 95, poz. 860) oraz na podstawie § 4 ustęp (1) punkt 1 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr 56, poz. 410) w brzmieniu ustalonym w § 52 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 r. o K. K. O. (Dz. Ust. R. P. Nr 25, poz. 173).

Na oryginale decyzji Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie, zatwierdzającej statut, figurują podpisy: Prezesa Związku Zygmunta Chudzyńskiego i Dyrektora Związku Józefa Rożkowskiego.

I. ORGANIZACJA KASY.

A.

Firma, siedziba, terytorialny zakres działania, cel Kasy, odpowiedzialność związku założycielskiego za zobowiązania Kasy oraz przepisy ogólne.

§ 1. ustęp 1.

Statutem niniejszym rządzi się Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Włoszczowskiego we Włoszczowie założo-

na pod powyższą firmą przez Włoszczowski Powiatowy Związek Samorządowy we Włoszczowie w roku 1929, a działająca do dnia wejścia w życie statutu niniejszego pod tą nazwą na zasadzie statutu zatwierdzonego przez Wojewodę Kieleckiego dnia 21 lutego 1929 roku za L. Sm. 2301/3/28, a opublikowanego w Kieleckim Dzienniku Wojewódzkim z dnia 28 marca 1929 roku Nr 11.

§ 3.

Terytorialny zakres działania Kasy Oszczędności obejmuje, jeżeli chodzi o obowiązek przyjmowania wkładów oszczędnościowych, obszar powiatu włoszczowskiego oraz obszar, na którym działają oddziały lub zbiornice Kasy.

§ 5.

Siedzibą Kasy jest miasto Włoszczowa.

§ 6.

Kasa używa pieczęci owalnej, zawierającej herb województwa kieleckiego.

W otoku herbu mieści się nazwa Kasy, ustalona w § 1 statutu niniejszego.

Do czasu ustalenia herbu województwa Kasa używa pieczęci bez herbu.

§ 7.

Zadaniem Kasy jest rozwijanie w najszerszych warstwach ludności zmysłu oszczędnościowego, ułatwianie gromadzenia oszczędności, gospodarowanie nimi w sposób zapewniający całkowicie bezpieczeństwo złożonego kapitału i słuszne odsetki, oraz popieranie produkcji przez udzielanie kredytu najszerszym warstwom społecznym.

§ 8.

Włoszczowski Powiatowy Związek Samorządowy we Włoszczowie, jako związek założycielski Kasy, ponosi wobec osób trzecich odpowiedzialność jako poręczyciel za wszelkie zobowiązania Kasy.

§ 9.

Kapitał zakładowy Kasy wynosi 50.000,— zł.

§ 10.

Ogłoszenia Kasy powinny być wywieszane na widok publiczny przez co najmniej 14 dni w lokalu Kasy, jej oddziałów, zbiornic, kantorów wymiany i zakładów zastawniczych (lombardów) oraz w lokalu urzędowym Włoszczowskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

B.

ORGANA KASY I ICH KOMPETENCJE.

§ 13.

Organami Kasy są:

1) Rada Kasy jako organ stanowiący,

2) Dyrekcja Kasy jako organ zarządzający i wykonawczy,

3) Komisja Rewizyjna jako organ kontrolujący.

Rada Kasy.

§ 14. ustęp 1.

Rada Kasy jest ciałem kolegialnym, składającym się z przewodniczącego i czterech członków wybieranych na lat 3 przez Radę Powiatową. Równocześnie z wyborem członków Rady Rada Powiatowa wybiera na okres 4-letni po jednym zastępcy każdego członka Rady.

Dyrekcja Kasy.

§ 20. ustępy 1, 2, 3 i 4.

Dyrekcja Kasy jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków.

W skład Dyrekcji wchodzi dyrektor zarządzający, jego zastępca oraz jeden członek Dyrekcji.

Dyrektor zarządzający i jego zastępca powinni być stale zatrudnieni w Kasie i posiadać kwalifikacje, przewidziane w 10. ust. (2) rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 16 marca 1937 roku o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173).

Dyrektora zarządzającego, jego zastępcę oraz członka Dyrekcji powołuje i odwołuje Rada Kasy. Wybór i odwołanie dyrektora zarządzającego podlega zatwierdzeniu przez Władzę Nadzorczą.

§ 22.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich oraz pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania w imieniu Kasy, powinny być zaopatrzone pieczęcią Kasy i podpisane przez dwie osoby wchodzące w skład Dyrekcji lub przez osoby, upoważnione do podpisywania za Kasę; koniecznym jest jednak zawsze podpis dyrektora zarządzającego lub podpis jego zastępcy w przypadkach, określonych w § 21 ust. 3 statutu niniejszego.

KOMISJA REWIZYJNA.

§ 24. ustęp 1 i 2.

Włoszczowski Powiatowy Związek Samorządowy sprawuje kontrolę nad Kasą za pośrednictwem Komisji Rewizyjnej.

Komisja Rewizyjna jest organem kolegialnym, składającym się z trzech członków oraz z trzech zastępców, wybieranych przez Radę Powiatową na jeden rok spośród lub spoza grona osób wchodzących w skład organów ustrojowych Włoszczowskiego Powiatowego Związku Samorządowego.

II. ZAKRES DZIAŁANIA KASY OSZCZĘDNOŚCI.

§ 32.

Kasa uprawniona jest do wykonywania tylko tych czynności, które są wymienione w statucie niniejszym lub na które uzyskała zezwolenie Ministra Skarbu.

§ 33.

Do zakresu czynności Kasy należy:

1) przyjmowanie—w ramach przepisów zawartych w §§ 38 — 54 statutu niniejszego — na książeczki oszczędnościowe terminowych i bezterminowych wkładów oszczędnościowych;

2) przyjmowanie na imienne książeczki wkładkowe lokat, w szczególności lokat instytucyj finansowych i ubezpieczeniowych;

3) otwieranie i prowadzenie rachunków bieżących o saldach kredytowych;

4) udzielanie pożyczek za zabezpieczeniem hipotecznym;

5) udzielanie pożyczek wekslowych i na skrypty dłużne z podpisami na wekslu lub skrypcie co najmniej trzech osób majątkowo odpowiedzialnych, przy czym warunek ten nie dotyczy pożyczek udzielanych osobom prawa publicznego;

6) udzielanie pożyczek pod zastaw:

a) książeczek oszczędnościowych wystawionych przez komunalne kasy oszczędności, Pocztową Kasę Oszczędności, banki państwowe i komunalne i Galicyjską Kasę Oszczędności;

b) papierów wartościowych posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) i akcji Banku Polskiego do wysokości 75% wartości giełdowej lub targowej, nie wyżej jednak ich wartości imiennej.

7) udzielanie kredytów w rachunkach bieżących, zabezpieczonych hipotecznie, papierami wartościowymi, bądź też w inny sposób, ustalony w regulaminie, o którym mowa w § 37 statutu:

8) dyskontowanie weksli posiadających charakter krótkoterminowy i pochodzących z obrotu gospodarczego oraz zaopatrzonych co najmniej w dwa podpisy osób odpowiedzialnych majątkowo;

9) dyskontowanie, nie wcześniej jak na sześć miesięcy przed terminem płatności, wypowiedzianych lub wylosowanych papierów procentowych wymienionych wyżej w p. 6 § niniejszego oraz kuponów od tych papierów;

10) załatwianie na zlecenie i rachunek osób trzecich inkasa weksli i innych dokumentów;

11) kupno i sprzedaż na rachunek osób trzecich papierów wartościowych, przy czym kupna dokonywa się po złożeniu potrzebnej gotówki, a sprzedaży po dostarczeniu papierów wartościowych;

12) kupno i sprzedaż na rachunek własny papierów rów o stałym oprocentowaniu, posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne), akcyj Banku Polskiego oraz akcyj i udziałów banków komunalnych;

13) redyskontowanie posiadanych przez Kasę weksli w państwowych i komunalnych instytucjach finansowych oraz w Banku Polskim;

14) zastawianie własnych papierów wartościowych i własnych wierzytelności hipotecznych;

15) zaciąganie pożyczek po uzyskaniu zezwolenia Władzy Nadzorczej;

16) umieszczanie wolnej gotówki:

a) w bankach państwowych i komunalnych, w Banku Polskim, w Pocztowej Kasie Oszczędności, tudzież w Galicyjskiej Kasie Oszczędności oraz w komunalnych kasach oszczędności za zgodą Związku Kas Oszczędności;

b) w biletach i bonach skarbowych oraz w asygnatach kasowych Banku Gospodarstwa Krajowego;

17) nabywanie i budowanie nieruchomości za zezwoleniem Władzy Nadzorczej dla własnego użytku z funduszu zasobowego i o szczególnym przeznaczeniu oraz z funduszu emerytalnego;

18) nabywanie nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym w poszukiwaniu pretensyj Kasy oraz sprzedaż tych nieruchomości;

19) dokonywanie przekazów i przelewów krajowych oraz wystawianie przekazów i akredytyw na instytucje kredytowe, w których komunalnym kasom oszczędności wolno lokować fundusze, w granicach posiadanych przez klienta w Kasie funduszów;

20) przyjmowanie na przechowanie papierów wartościowych i innych walorów;

21) wynajmowanie schowków w skarbcu lub w szafach bezpieczeństwa;

22) nabywanie wierzytelności hipotecznych, zabezpieczonych w sposób określony w § 34 statutu niniejszego oraz pozbywanie własnych wierzytelności hipotecznych.

III. MAJĄTEK I FUNDUSZE KASY.

§ 55.

Majątek Kasy stanowią wszystkie należące do niej, jako osoby prawnej, nieruchomości, ruchomości oraz fundusze i prawa.

Majątek Kasy tworzy całość odrębną od majątku Włoszczowskiego Powiatowego Związku Samorządowego i jest osobno administrowany.

VII. WŁADZA NADZORCZA.

§ 71. ustęp 1 i 2.

Nadzór państwowy nad Kasą sprawuje Minister Skarbu działający w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

W granicach zleconych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 8 lipca 1936 roku wydanym w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o Związkach Komunalnych Kas Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 410) bezpośredni nadzór nad Kasą sprawuje Związek Kas Oszczędności.

Redaktor odpowiedzialny: **Bolesław Obszyński.** Wydawca: **Samorządowy Instytut Wydawniczy sp. z o. o.**

Drukarnia Samorzadowego Instytutu Wydawniczego. Warszawa, ulica Miodowa Nr. 6.